

Instrukcija Nr.7

„Drošība ekskursijās un pārgājienos ārpus iestādes teritorijas”

1. Vispārējās prasības.

1. Iestādes vadītājs, pēc skolotāja rakstiska iesnieguma saņemšanas, ar rīkojumu nozīmē atbildīgo pedagogu par drošību ekskursijā, pārgājienā vai pastaigā ārpus iestādes teritorijas un informē Izglītības pārvaldības vadītāju par plānojamo ekskursiju, norādot ekskursijas mērķi, maršrutu, ilgumu, dalībnieku skaitu, bērnu vecumu, pārvietošanās veidu, saziņas iespējas un pirmās palīdzības sniegšanas iespējas.
2. Atbildīgais pedagogs ar šo drošības instrukciju iepazīstinās pirms katras ekskursijas vai pārgājiena.
3. Atbildīgās personas pienākumi ir:
 - 3.1. ne vēlāk kā trīs dienas pirms došanās ekskursijā vai pārgājienā nodrošināt vecāku informēšanu par ekskursijas mērķi, maršrutu, ilgumu, pārvietošanās veidu, saziņas iespējām un pirmās palīdzības sniegšanas iespējām;
 - 3.2. saņemt informāciju no vecākiem par bērnu veselības traucējumiem vai specifiskām īpatnībām, ja tam nepieciešama īpaša uzmanība ekskursijas laikā, kā arī par iespēju sazināties ar viņiem;
 - 3.3. zināt un izpildīt šo drošības instrukciju, instrukciju pirmās palīdzības sniegšanā;
 - 3.4. nodrošināt iepriekšējo ekskursijas vai pārgājiena vietas apskati;
 - 3.5. ievērot uzvedības noteikumus ekskursiju, pārgājienu laikā un nodrošināt bērnu uzvedības prasību ievērošanu, lai neapdraudētu savu un apkārtējo cilvēku veselību un dzīvību;
 - 3.6. nodrošināt nelaimes gadījumā cietušajiem pirmās palīdzības sniegšanu notikuma vietā un, ja nepieciešams, izsaukt neatliekamo medicīnisko palīdzību vai organizēt cietušā nogādāšanu ārstniecības iestādē;
 - 3.7. par nelaimes gadījumu nekavējoties informēt iestādes vadītāju un cietušā vecākus;
 - 3.8. zināt un ievērot, ka pastaigas garums pārvietojoties kājām nedrīkst pārsniegt trīs kilometrus;
 - 3.9. zināt un ievērot, ka bērni drīkst nest tikai 1-2 darba rīkus vai rotaļlietas, pārnēsājamo priekšmetu svars nedrīkst pārsniegt 1,5 kg;
 - 3.10. bīstamā situācijā pārtraukt ekskursiju un informēt iestādes vadītāju.
4. Bīstamie un kaitīgie vides faktori ekskursijas vai pārgājiena laikā:
 - 4.1. neapmierinoša sanitāri higiēniskā situācija pastaigu, ekskursiju vai pārgājienu vietās;
 - 4.2. indīgi augi, ogas, sēnes maršruta posmā;
 - 4.3. dažādi kukaiņi, ērces, bites, lapsenes, odi, kuru kodumi var izraisīt bērnu veselības stāvokļa pasliktināšanos;
 - 4.4. steigšanās, pārkāršana, atdzišana;
 - 4.5. kustību intensitāte uz ielām maršruta posmā;
 - 4.6. gājēju kustības pamatprincipu neievērošana;
 - 4.7. slikta orientēšanās vidē;
 - 4.8. bērnu pārvadāšanas noteikumu, grupu pārvietošanās un uzvedības noteikumu neievērošana;

- 4.9. ūdens krātuves ekskursiju vai pārgājienu maršrutu tuvuma un uzvedības noteikumu neievērošana pie ūdens;
- 4.10. slikti laika apstākļi ekskursiju vai pārgājienu laikā;
- 4.11. klejojoši suņi un citi dzīvnieki ceļa posmā;
- 4.12. ugunsbīstamība, sprādzienbīstamība.

2. Drošības prasības pirms došanās ekskursijā vai pārgājienā.

- 2.1. Pirms došanās ekskursijā, pārgājienā ne vēlāk kā trīs dienas iepriekš informēt iestādes vadītāju rakstiskā formā par ekskursijas, pārgājiena mērķi, maršrutu, ilgumu, dalībnieku skaitu, bērnu vecumu, pārvietošanās veidu, saziņas iespējām un pirmās palīdzības sniegšanas iespējām.
- 2.2. Vadītāja pēc attiecīgā iesnieguma saņemšanas izdod rīkojumu, ar kuru atļauj vai aizliedz pieteikto pārgājieni vai ekskursiju, nozīmē atbildīgo pedagogu un iesniedz rakstisku informāciju Izglītības pārvaldē.
- 2.3. Atbildīgais pedagogs saņem informāciju par bērnu veselības traucējumiem vai specifiskām īpatnībām, ja tam nepieciešama īpaša uzmanība pasākuma (pastaigas) laikā.
- 2.4. Pirms došanās ekskursija, pārgājiena vai pastaigā ārpus iestādes teritorijas pedagogs organizē sarunu ar bērniem par drošības noteikumiem ekskursijā vai pastaigā, dabas aizsardzības prasībām, vietējiem indīgiem augiem, dzīvniekiem un kukaiņiem.
- 2.5. Nepieļaut ekskursijas grupā vairāk par 25 - 30 bērniem.
- 2.6. Dodoties īsā pārgājienā pastaigu reģistrācijas žurnālā atzīmēt bērnu skaitu, pastaigas vietu, iziešanas un atgriešanās laiku.
- 2.7. Sagatavot vārītu, atdzesētu ūdeni, ko ņems līdz pastaigā, pirmās palīdzības aptieciņū.
- 2.8. Vizuāli pārbaudīt bērnu apģērbu, vai atbilst gadalaika apstākļiem, ir drošs, nav bojāts.
- 2.9. Sagatavot un pārbaudīt ceļam nepieciešamos materiālus (sporta inventārs, rotaļlietas u.c.).
- 2.10. Ja pārvietojas ar transporta līdzekli, apsekot salonu, sēdekļu drošību, izsēdināt bērnus, pārbaudīt vai aizvērti logi un durvis.
- 2.11. Pārrunāt ar bērniem uzvedības noteikumus transporta līdzeklī, visas ekskursijas vai pārgājiena laikā.
- 2.12. Vizuāli pārbaudīt bērnu veselības stāvokli, noskaidrot pašsajūtu.
- 2.13. Pirms došanās ekskursijā pārbaudīt pēc saraksta un atzīmēt klātesošus bērnus. Otrā pārbaude notiek pēc ierašanās ekskursijas galamērķī, trešā - pirms došanās atpakaļceļā, ceturrtā - pēc atgriešanās no ekskursijas.

3. Drošības prasības ekskursijas, pārgājiena vai pastaigas laikā.

- 3.1. Maršruta posmā ievērot visu bērnu grupu pārvietošanās noteikumus: pa 2 bērniem vienā rindā kolonnā, viena atbildīgā persona kolonnas priekšā, rokās signālkarodziņš, otra - kolonnas beigās.
- 3.2. Bērni drīkst nest 1-2 darba rīkus vai rotaļlietas (somā vai tīkliņā). Pārnēsājamo priekšmetu svars nedrīkst pārsniegt 1,5 kg. Visam nepieciešamajam jāatrodas pie grupas skolotājas rotaļlietām domātā somā vai tīklā.
- 3.3. Ekskursijā vai pārgājienā jāreķinās ar iespējamu akūtu saslimšanu (apaukstēšanos, saules

apdegumiem, saules dūrieniem, noberzumiem, kā arī dzīvnieku un kukaiņu kodumiem), tāpēc līdzī jābūt ceļojuma pirmās palīdzības aptieciņai.

3.4. Neļaut bērniem rotaļāties ar svešiniekiem, kontaktēties ar svešiem mājdzīvniekiem un pārāk drošiem meža dzīvniekiem.

3.5. Aktīvu kustību laikā nepieļaut, ka bērni ēd, košļā gumiju, jo tas var aizsprostot elpceļus.

3.6. Nepieļaut, lai bērni pieņemtu cienastu no nepazīstamām personām.

3.7. Izvairīties no nokļūšanas pūļa vidū.

3.8. **Ceļu satiksmes noteikumu ievērošana:**

3.8.1. Iepazīstināt bērnus ar ceļu satiksmes noteikumiem, gājēju pamatprincipiem, jēdzieniem „iela, ceļš, transporta līdzeklis”, kā arī ar uzvedības noteikumiem transporta līdzeklī un uzvedības noteikumiem pastaigas laikā.

3.8.2. Stingri ievērot ceļu satiksmes noteikumus. Bērnu grupas atļauts vest tikai diennakts gaišajā laikā. Ejot pa ietvi, bērnu grupai turēties tās labajā pusē, bet, ejot pa ceļu, iet pa tā kreiso nomali pretī transporta līdzekļu kustībai.

3.8.3. Ielu šķērsot tikai norādītās vietās. Nepieļaut pastaigas tuvu tramvaja vai dzelzceļa sliedēm, tāpat arī nav pieļaujama bērnu rotaļāšanās to tuvumā.

3.8.4. Nešķērsot ceļu mašīnas priekšā.

3.8.5. Pirms ceļa šķērsošanas pārliecināties par drošību: vispirms paskatoties pa kreisi, kad nonākuši ceļa vidū, paskatīties pa labi. Viens pedagogs ar signālkarodziņu iet kolonnas priekšā, otrs kolonnas beigās.

3.8.6. Ja bērnu grupa nepaspēj pāriet ielu vai ceļu un uz tā bīstamā tuvumā parādās transporta līdzeklis, skolotājam tas jāaptur, nostājoties ar seju pret to un paceļot sarkano karodziņu vai (tumšā laikā posmā) gaismas lukturīti.

3.8.7. Ja, šķērsojot ceļu, pēkšņi ierauga mašīnu, neskriet, bet apstāties un mierīgi pagaidīt, kad mašīna pabrauks garām.

3.8.8. Nerotaļāties uz ceļiem un neļaut to darīt citiem.

3.8.9. Nedrīkst spēlēties tuvu pie braucamajiem ceļiem, uz ceļiem vai ceļu malā un neļaut to darīt citiem;

3.8.10. Autobusu apiet no aizmugures, lai redzētu garām braucošās mašīnas;

3.8.11. Tramvaju apiet no priekšpuses, lai redzētu no pretējas puses braucošu tramvaju.

3.8.12. Gaidīt autobusu, tramvaju atļauts tikai iekāpšanas laukumā.

3.9. **Drošības prasības, pārvietojoties transporta līdzeklī:**

3.9.1. Ja pārvietojas ar transporta līdzekli, apsekot salonu, sēdekļu drošību, izsēdināt bērnus, pārbaudīt vai aizvērti logi un durvis.

3.9.2. Bērnu iesēdināšana transportlīdzeklī notiek pa grupām iepriekš nozīmētā pieaugušā, pie kam transportlīdzeklī iekāpj bērni un pēc tam – pedagogs, kurš viņus pavada. Tādā pašā kārtībā notiek bērnu izsēdināšana no transportlīdzekļa.

3.9.3. Transporta līdzekļa kustības laikā nepieļaut, ka bērni stāv kājās, staigā pa salonu, trokšņo, ēd, atver logus.

3.9.4. Nepieļaut, ka transporta līdzeklī ekskursijas laikā iesēžas svešas personas.

3.9.5. Atļauts iekāpt transportlīdzeklī un izkāpt no tā tikai pēc tam, kad transportlīdzeklis pilnīgi apstājies.

3.9.6. Ja transportlīdzekļa sēdvietas aprīkotas ar drošības jostām, bērniem braukšanas laikā jābūt piesprādzētiem.

3.9.7. Izkāpuši no autobusa, nesteigties šķērsot ceļu, iekams autobuss nav aizbraucis. Taču, ja jādodas tam pāri, autobusu vajag apiet no aizmugures, lai redzētu garām braucošās mašīnas.

3.10. Drošības prasības uz ūdens :

- 3.10.1. Ekskursijas un pastaigas uz ūdenskrātuvēm var organizēt tikai pēc iepriekšējas vietas apskates. Peldēšanai paredzētām ūdenskrātuvēm jābūt ar smilšainu un tīru dibenu /bez stiklam, konservu bundžu, lielo akmeņu u.c./, krastam jābūt lēzenam, maksimālais dziļums - līdz bērna jostas vietai. Upē straumes tecēšanas ātrumam jābūt mazam. Nedrīkst peldēties vietā, kur ir pieslēgti vairāki ūdenstransporta līdzekļi. Ūdenskrātuvi peldēšanai var izmantot tikai pēc veselības centra atļaujas.
 - 3.10.2. Pirms bērnu peldēšanas apzīmēt peldēšanas vietu ar kādiem brīdinājuma zīmēm. Bērniem aizliegts peldēties aiz peldēšanai norādītās vietas un rāpties uz bojām un brīdinājuma zīmēm.
 - 3.10.3. Peldēšanas laikā pieaugušajam jāatrodas ūdenī ar seju pret bērniem. Ūdenī vienlaicīgi var atrasties 5-6 bērni. Otrs pieaugušais organizē bērnus krastā.
 - 3.10.4. Nedrīkst iet ūdenī, ja bērns ir sakarsis vai sasvīdis, ir jānogaida 20-25 min. krastā, lai stabilizētos ķermeņa temperatūra.
 - 3.10.5. Nedrīkst strauji mesties ūdenī, ieiet vajag pakāpeniski, un pirms sākt peldēt, visam jāsaslapinās.
 - 3.10.6. Nedrīkst peldēties, ja ir lieli vilņi.
 - 3.10.7. Nedrīkst ūdenī iet ar brillēm.
- 3.11. Drošības prasības, atrodoties uz ledus: Uz ledus iet bīstami! Īpaši pavasarī un rudenī, kā arī ziemā atkušņa laikā un pēc atkušņiem, kad ledus ir nedrošs. Ar pirmsskolas vecuma bērniem pārgājieni pa ledu ir aizliegti.

3.12. Drošības prasības ekskursijai dabā:

- 3.12.1. Pirms ekskursijas iepazīstināt bērnus ar indīgiem augiem, bīstamiem dzīvniekiem un kukaiņiem.
- 3.12.2. Ievērot uzvedības noteikumus dabā: nepļūkt nepazīstamus augus, sēnes, ogas un nemēģināt tos nogaršot, neņemt rokās dažādus kukaiņus, tārpus, dzīvniekus, būt uzmanīgiem.
- 3.12.3. Aizliegts staigāt basām kājām! Aizliegts slēpties un aiziet tālu no grupas!
- 3.12.4. Aizliegts dzert no atklātām ūdens tilpnēm!
- 3.12.5. Jāievēro drošības prasības ugunsкура kurināšanas gadījumā. Ugunsкуру nedrīkst kurināt mežā, tuvu kokiem. Ugunsкуру drīkst kurināt tikai pieaugušo klātbūtnē, šim nolūkam paredzētā vietā. Ugunsкура iekurināšanai nedrīkst izmantot viegli uzliesmojošas vielas un materiālus. Beidzot kurināt ugunsкуру, tas ir jāaplej ar ūdeni vai jāapber ar smiltīm, lai nebūtu redzami ceļamies dūmi no oglēm vai nesadegušām pagalēm.
- 3.12.6. Būt uzmanīgiem ekskursiju vai pārgājienu laikā, ja kāds no bērniem pazudis, nekavējoties ziņot glābšanas dienestam "112".

Jāatceras!!! Katra nokavētā stunda aprūtina meklēšanu:

- bērns ir pakļauts laika apstākļiem un drīz kļūst nespējīgs tikt galā ar sevi;
- ar laiku pieaug iespēja bērnam savainot vai citādā veidā pakļaut sevi briesmām;
- pārtikas un ūdens trūkums, siltuma zudums, kā arī bailes un nedrošība atstāj negatīvu ietekmi uz bērna ķermeni un psihi, pat dažu stundu laikā.

4. Drošības prasības, beidzot ekskursiju vai pārgājienus.

- 4.1. Pārbaudīt bērnu sarakstu vizuāli un nosaucot vārdu, uzvārdu.
- 4.2. Nodrošināt bērnu atpūtu pēc pārgājiena.

- 4.3. Nodot bērnus vecākiem un sniegt informāciju par viņu bērnu veselības stāvokli ekskursijas vai pārgājiena laikā.
- 4.4. Ziņot iestādes vadītājam par ekskursijas vai pārgājiena dalībnieku skaitu, veselības stāvokli.
- 4.5. Ierakstīt bērnu pastaigu reģistrācijas žurnālā ziņas par atgriešanās laiku, bērnu skaitu .

Sastādīja vadītāja

Ž.Stašāne